

Socialförvaltningen

Dnr SN 2020/114

Till Socialnämnden

Förslag om utmaningsrätt för Vaggeryds kommun

Förslag till beslut

Socialnämnden anser att det utifrån ett ekonomiskt perspektiv förmodligen inte är försvarbart att införa utmaningsrätt, jämfört med hur många avtal det leder till. Detta mot bakgrund av andra kommuners erfarenheter om att det leder till ökade administrativa resurser för hanteringen av utmaningsrätten.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har i beslut 2020-09-09 § 160 remitterat förslag om utmaningsrätt för Vaggeryds kommun för yttrande innan beslut fattas. Förslaget är en del av femklövers programförklaring och omfattar följande delar: omfattning av utmaningsrätt, mottagare av utmaning, ansvar för beredning och beslut.

Utmaningsrätt är en initiativrätt till upphandling eller förvärvande av verksamhet som bedrivs i offentlig regi. Utmaningsrätt kan införas i en kommun, ett landsting eller i en region och har till syfte att öka kvaliteten och kostnadseffektiviteten inom offentlig verksamhet.

All offentlig verksamhet kan utmanas, förutom myndighetsutövning, strategiska ledningsfunktioner eller vad som enligt lag måste utföras av kommunens egna medarbetare.

Ärende

När en verksamhet utmanas:

Om en verksamhet utmanas prövar kommunen eller regionen först om det är tillåtet att upphandla verksamheten. Det är också upp till den lokala kommunen eller regionen att bedöma om det är lämpligt att den aktuella verksamheten utmanas.

När en utmaning kommer in till kommunen ska den berörda nämnden besluta om utmaningen godkänns eller inte. Hur en nämnd tar ställning till utmaningen bestäms av de lagar, inriktningsmål med mera som styr den verksamhet som utmanas. Om nämnden beslutar att utmaningen får avslag så ska det beslutet motiveras.

Godkänns utmaning kommer ett upphandlingsförfarande att genomföras, där den som ställde den ursprungliga utmaningen blir en av parterna. Det finns alltså ingenting som säger att den som initierade utmaningen även får uppdraget att driva verksamheten.

Bedömning av trovärdighet i utmaningen görs utifrån Lag (2016:1145) om offentlig upphandling eftersom denna lagstiftning ändå blir aktuell om det skulle bli fråga om en upphandling.

I en studie 2018 visade Svenskt Näringsliv att de 37 kommuner som infört reformen blivit utmanade 192 gånger sammanlagt. Av de nästan 200 inkomna utmaningarna fick hela 80 % avslag. Av de 20 % som accepterades ledde två av tre till avtal med en extern leverantör (gällde hela kommuner, inte bara socialförvaltningen).

År 2019 är antalet kommuner ca 25 st. (färskaste siffran ännu idag).

Fler kommuner som ej har kvar utmaningsrätten anser att det var för hög kostnad jämfört med det antal avtal som kom till. Kostnader för tex administratör, marknadsföring, utredning, nämndarbete och eventuellt förfrågningsunderlag.

Socialförvaltningen anser att det utifrån ett ekonomiskt perspektiv förmodligen inte är försvarbart att införa utmaningsrätt, jämfört med hur många avtal det leder till. Bedömningen görs utifrån de erfarenheter de kommuner som tidigare haft utmaningsrätt gjort, men nu lämnat detta på grund av kostnadsökningar.

De kommuner som infört utmaningsrätt uppger även att de sällan eller aldrig blivit utmanade inom socialnämndens verksamheter.

Beslutet ska skickas till

Kommunstyrelsen

Handläggare

Lotta Damberg